herpy

GEKKOER

Marbled leaf-toed gecko

Afrogecko porphyreus

En lille, flad og marmoreret gekko fra Sydafrikas sydlige og sydvestlige kyst, der lever i klippesprækker og under bark og om aftenen jager insekter ved lamper og husmure. Pasningen er næsten ikke beskrevet, så vejledningen bygger på det milde middelhavsklima, arten kommer fra.

Familie: Gekkonidae Tidligere navn: *Phyllodactylus porphyreus; Gecko porphyreus*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**10-12 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**5-8 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Træboende og klippeboende**
Biotop	**Klippeterræn og tempereret skov og eng**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**40 × 30 × 40 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Hotspot	**26-28 °C**
Temperatur, nat	**14-18 °C**
Luftfugtighed	**40-60 %**
UVB	**Valgfri**
Kost	**Insekter og små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**45-60 dage** ved 24-27 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Om arten

Afrogecko porphyreus er en lille gekko af familien Gekkonidae. Hoved og krop er flade, som hos mange gekkoer, der lever i sprækker, og kroppen er dækket af små, glatte, kornede skæl. Oversiden er grå til gråbrun, ensfarvet eller marmoreret med rødbrunt til mørkebrunt, og nogle dyr har en lys stribe ned ad ryggen. Ofte går en mørk streg fra næseboret gennem øjet. Undersiden er hvid. Halen er lang. Hunnerne har tydelige, lyse kalkdepoter på siderne af halsen bag kæbevinklerne.

Hver tå ender i et par bladformede lameller, og arten klatrer på klipper, under bark og på mure. Den kan smide halen, når den bliver grebet, og i nogle bestande har næsten alle voksne en hale, der er vokset ud igen eller er ved at gøre det. Det er derfor en dårlig idé at tage fat i halen.

Arten blev beskrevet i 1802 som *Gecko porphyreus*, har senere heddet *Phyllodactylus porphyreus* og fik slægtsnavnet *Afrogecko* i 1997. Navnet kommer af det græske porphyreos, som betyder purpurrød. De to underarter, der blev beskrevet i 1930'erne, anses i dag for den samme art.

Voksne dyr måler 45-50 mm fra snude til kloak og omkring 10-12 cm med halen. Vægten er ikke dokumenteret.

Udbredelse og levested

Arten findes i Sydafrikas vestlige og sydlige kystegne, fra Nieuwoudtville og Namaqualand i nordvest over Cape Town og østpå til Cape St. Francis og Port Elizabeth i Eastern Cape. Den lever også på de fleste øer ud for vestkysten, bl.a. Robben Island, Jutten, Dassen og Malgas. Angivelser fra Namibia og Cameroun er tvivlsomme, og fund fra Madagaskar gælder en anden art.

I Western Cape er den ofte den mest almindelige gekko langs sydkysten, især i og omkring huse. I Cape Town lever den nu i villahaver.

> **Oprindelig udbredelse:** Sydafrika.

LEVESTED

Arten er en tilpasningsdygtig jæger, der gemmer sig under bark, under sten og affald, i klippesprækker og i råddent træ. Den er særlig almindelig på kystklipperne lige over højvandslinjen. Den lever også i bebyggelse, hvor den udnytter, at kunstigt lys samler insekter. Flere dyr deler ofte et skjul, og de er hverken aggressive eller territoriale.

Klimaet i Cape Town er et middelhavsklima med milde, våde vintre og varme, tørre somre. Om sommeren er der i gennemsnit 26 °C om dagen og 16 °C om natten, og om vinteren 18 °C om dagen og 8-9 °C om natten. Der falder omkring 515 mm regn om året, mest om vinteren, og der er ingen frost i lavlandet. Det er det klima, der danner grundlag for tallene i vejledningen.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Afrogecko porphyreus*, og arten holdes næppe i stort omfang. Vejledningen bygger på klimaet i udbredelsesområdet, levestedet og artens størrelse. Levetiden og inkubationstemperaturen er lånt fra den sydafrikanske *Goggia lineata*.

Et par eller en lille gruppe kan holdes i et terrarie på mindst 40 × 30 × 40 cm (længde × bredde × højde). Arten klatrer på klipper og bark, så højden og lodrette flader betyder noget, og den søger ind i smalle sprækker. Indret med en bagvæg af kork eller sten, flade stykker korkbark, der står på skrå, og flade sten med smalle sprækker bagved, som dyrene kan krybe ind i. Flere dyr deler gerne et skjul, så sørg for flere skjul i begge ender.

Som bund fungerer en blanding af sand og jord, så dele af bunden kan holdes tør. Låget skal være helt tæt, for en flad gekko på 10 cm kan presse sig gennem smalle spalter, men der skal også være ventilation.

TEMPERATUR

Temperaturerne følger klimaet i udbredelsesområdet. Om sommeren skal der være 22-26 °C om dagen og 14-18 °C om natten. Om vinteren kan dagtemperaturen falde til 16-20 °C og natten til 10-14 °C, og en kølig periode på nogle uger passer til klimaet.

Brug en termostatstyret varmemåtte i den ene side af bunden eller en svag varmepære, så der er en lidt varmere zone på 26-28 °C. Terrariet må ikke stå i direkte sol og ikke komme over 30 °C i længere tid. Mål med et digitalt termometer i begge ender.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Klimaet har moderat luftfugtighed, med mest regn om vinteren. Luftfugtigheden i terrariet skal ligge omkring 40-60 %. Forstøv terrariet let en gang hver anden eller tredje dag, så dyrene kan drikke dråber fra klipper og blade, og lad det tørre op imellem. Stil desuden en lille, lav skål med frisk vand. Bunden skal ikke være konstant våd.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er aktiv i skumringen og om natten, og der findes ingen oplysninger om UVB-behov. Et svagt UVB-lys til skyggedyr (Ferguson-zone 1) kan bruges som tilskud, men det er valgfrit, hvis foderet tilsættes kalk med D3-vitamin. Skab altid mørke skjul. Lyset tændes 12 timer om dagen om sommeren og 10 timer om vinteren, og der skal være mørkt om natten.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Arten lever af en række små leddyr. Giv fårekyllinger, små græshopper, små kakerlakker og en gang imellem voksmøllarver. Foderdyrene må ikke være længere end afstanden mellem dyrets øjne. Voksne dyr fodres 2-3 gange om ugen. Pudr insekterne med kalk, og giv et tilskud med D3-vitamin med jævne mellemrum. Lad en lille skål med kalk stå fremme, for hunnerne bruger meget kalk til æggene. Fodringstidspunktet er om aftenen, når dyrene kommer frem.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Afrogecko porphyreus er social og ikke territorial. Flere dyr deler ofte et skjul, og hunnerne lægger deres æg sammen. Et par eller en lille gruppe med flere hunner end hanner kan derfor holdes sammen, hvis der er plads og mange skjul. Hold øje med bid og ar, og del dyrene, hvis der er uro.

Gekkoen er hurtig og nervøs og er ikke et dyr, der skal håndteres. Tag aldrig fat i halen, for den smides let.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne kan kendes på de hvide kalkhævelser bag kæbevinklerne. Alder og vægt ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret. Hunnerne bør have nået fuld størrelse, før de sættes i avl, og de skal være i god huld.

PARRING

Arten lægger æg især om sommeren, og parringssæsonen ligger før dette. Der findes ingen dokumenterede avlsforhold i fangenskab. En kølig vinterhvile med kortere dage og lavere temperatur i nogle uger og derefter stigende varme og længere dage om foråret passer til klimaet.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger to hårdskallede æg pr. kuld, som de fleste gekkoer, og et kuld kan også være på ét æg. Æggene lægges først på sommeren og måler omkring 7-8 × 9-11 mm. I naturen ligger de under sten, i råddent træ, under bark og i klippesprækker, og flere hunner lægger ofte i samme rede. Stil en æglæggekasse med let fugtigt sand eller vermiculite og en smal åbning, eller giv flade skjul i bunden. Antallet af kuld pr. år er ikke dokumenteret.

INKUBATION

Flyt æggene til en lille boks med let fugtigt vermiculite, og lad dem ligge uden at vende dem. I naturen klækker de efter halvanden til to måneder, 45-60 dage. Inkubationstemperaturen er ikke dokumenteret for arten; 24-27 °C er lånt fra *Goggia lineata*. Ved lavere temperatur tager det længere tid.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er små og skal have en tæt boks med køkkenrulle eller sand, skjul og en lille skål med vand. Giv dem springhaler, bananfluer og små fårekyllinger, pudret med kalk, hver dag eller hver anden dag. Hold dem enkeltvis eller i små grupper af samme størrelse. Vækst og tid til kønsmodenhed er ikke dokumenteret.

Sundhed og typiske fejl

Afrogecko porphyreus er sjældent holdt i fangenskab, så der findes ingen artsspecifikke sundhedsdata. De typiske fejl hos en insektædende gekko er:

- For meget varme eller et lille terrarie uden køligere zone. Det giver stress og dehydrering.
- For lidt kalk og D3-vitamin, især hos æglæggende hunner. Det giver bløde kæber og rystelser.
- Konstant våd bund og for lidt ventilation, som giver mug og hudproblemer.
- Hudrester, der sidder fast på tæer og halespids. Giv et let fugtigt skjul.
- Tabte haler efter håndtering eller slagsmål. Halen vokser ud igen, men ser anderledes ud.

Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen taber sig, ikke spiser i flere uger eller ser slap ud.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.